

От нация към раса

Кирил Христов (1875 -1944)

http://www.europaeische-aktion.org/Artikel/bg/Ot-nazija-km-rasa_34.html

Посвещава се на ония мислеци българи, които са измъчвани от дълбока душевна потреба, да проникнат в първопричините на Балканския хаос.

„- ...Ние, можещите, водени от незнаещите, вършим невъзможното за кефа на неблагодарните. И сме направили толкова много, с толкова малко, за толкова кратко време, че сме се квалифицирали да правим всичко от нищо.

- За мен най-лошото в България, е чудесното наслаждение, което имат тук хората да се преследват един друг и да развалят един другиму работата. - 13.12.1881 г.”

Константин Иречек (1854 – 1918)

Бе в моята ранна младост, когато един ден ми се стори, че ние българите имаме по-малко общи черти отколкото, хората от кой и да е от ония западноевропейски народи, които за пръв път виждах. Не се касаеше до хубост или грозота, до груб израз или вътрешна озареност.

Изненада ми бе още по-голяма когато след година се завърнах в България. Господи, човеци от един народ ли са тия които срещам по улиците? Аз се вслушвам и ми е тъй странно, че всички говорят български!

Но след няколко седмици погледът претърпя. Скоро пак заминах за чужбина. Прекосих Германия чак до Белгия. Впечатлението ми бе още по-силно. А повече ме изненада и нашият народ, когато след няколко месеца се прибрах. Аз напразно се мъчех да се успокоя с мисълта за различната степен на просветеност.

Не, тука имаше нещо друго, което не разбирах. И при всяко ново пътуване между чужди народи ме обхващаше все по-голямо неспокойство пред тайната която с цялото си същество предчувствах.

Когато се завръщах в България, по няколко дена не се решавах да изляза на улицата; така страшно ме гнетеше несъчетаемостта на лицата в едно цяло.

Веднъж споделих мъката си с Пенчо Славейков. Той намери, че било само „поетическа вятър“. И не забележи, с какъв ужас се вирам в чертите на неговото собствено лице. Д-р К. Кръстев пък съзря, покровителствено усмихнат, само „прекомерна впечатлителност“. Това нищо не решаваше. Аз трябваше да чета някой автори, които бих ми обяснили работата. Ала кои? Какво има писано за произхода на българите? Дошли Аспаруховите дружини и се удавили в едно славянско море. Толкова. Значи всички тия най-разнообразни хора, които тъй малко се разбират помежду си, че вечно се карат и трепят, не ще да са нищо друго, освен славяни, или почти славяни?

Колкото по-настоятелно исках да разбера, защо тъй малко приличаме един на друг, толкова повече се учудвах, че това не интересува никого в моята родина, нито измъчва просветените хора. Дори ония, които смятаха, че са мозъкът на този народ: по-първите му

писатели. За тях то бе много просто. Щом някой говори български и сам се нарича българин – българин ще е, какъв друг?

Останех ли по-дълго време в България, аз преставах ясно да виждам много от онова, което ме тревожеше. Очевидно, липсваше ми живият заден план на един друг народ, с който да сравнявам.

Ала колкото повече се силех да проникна в смисъла на борбите, що се водеха около мен – и политически, и културни – толкова по-натрапчива ставаше една нова чудновата мисъл: този народ, като да се състои от части от най-разнообразни народи и всеки човек тука, съобразно със своя произход, различно мисли и чувствава, разполага различно със света и реагира различно: дори при добра воля и при отлично възпитание той не може да се разбере с околните си!

Уж познавах много добре българската история. Възможно ли е, нищо да не съм разбрал от нея? Улових се пак да я чета. Този път с лист хартия пред себе си. Аз исках да отбележа вълните на народите, заливали през векове Балканите. Боже! Народи на три континента! Траки, римляни, келти, елини, готи, хуни, славяни, авари, монголци, татари, прабългари, печенегни, кумани, маджари, нормани, асирийци, арменци, хазари, цигани, евреи и още много други неизвестни. С кръстоносните походи на Петра Амьенски, Валтера Голака и по-после Фридрих Барбароса – всички възможни европейски типове. Сетне пак монголци, пак татари. Най-после турците със своите тъй шарени пълчища, вербувани покъсно от какви не азиатски и африкански мохамедански народи, от бели до съвсем черни.

Но българската история ми отговори на половината въпрос. За другата половина трябваше да се допитам до изследванията на специалисти – с надежда, че те ще опровергаят онова, което с растящ ужас долавях.

Аз бяха чел нещо за Гобино, който пръв, в средата на 19 век, постави расовия въпрос като въпрос на народна съдба. Чувал бях и за многошумното съчинение на Байройтския мъдрец Чемберлен, *„Основите на 19 столетие“*. Също и за *„Политическата антропология“* на Лудвиг Волтман, за която едни немски автор пише: *„Тук за пръв път се дава една научна расова система на практическата политика. Развитието на фамилиите, социалните условия на съсловията и професиите, политическото развитие на народите, произход и развой на политическите партии и теории е расово обосновано със строга научност. Никой държавник и политик не бива да пропуска, да проучи добре това основно съчинение!“* (Уви, идете го дирете в библиотеките на българските многобройни политици! Аз си спомням, как един от най-големите между тях ми се изсмя на ума, когато му споменах веднъж, че историята може само расово да се обяснява).

Но времената, настъпили от 1912 г. насам, направиха неспособни и хората на сухата наука, да поглъщат многотомни съчинения. Чак в края на 1922 г., когато напуснах българския ад, аз се почувствувах годен за кабинетен живот. Събрах някой от най-големите авторитети по расовите въпроси и се улових за работа. Но скоро разбрах, че тоя род литература сега ще ме унищожи; тъй бързо намирах потвърждение на онова, от което години се бяха боял. Често някой от тия автори така ме е измъчвал, че аз го затрупвах под купове книги и го заключвах, да не ми се мярка пред очите. Но скоро отново го изравях и пак се оставях ден и нощ, да разкъсва на фибри скрития в мене непознат човек.

Аз ще споделя тук с читателите една малка част от онова, което научих от историците на душата на разните народи и раси.

Дето и да наблюдаваме живота – от гъбата на плесента до най-благородната роза – ние навред виждаме значението на расата. В царството на животните един човек с ясен наблюдателен поглед изведнъж долавя какво значи „раса“. Тя не се явява в безброй

характерни подробности. Тях различава и не изпуска от очи всеки опитен скотовъдец. Арабите запазват просто със суеверна грижа чистата раса на своите коне.

При все това по отношение на човека няма, може би един втори въпрос, по който до неотдавна и между високо образованите люде, дори между учените със значение, да е царувало (а отчасти и да царува) такова тъмно невежество, както при съществуването и значението на понятието „раса“.

Никой не обърна внимание, когато граф Гобино издаде своето гениално произведение „*Опит върху нееднаквостта на човешките раси*“. Той бе дори осмян. Трябваше да минат няколко десетилетия, за да се сепнат големите учени специалисти.

Сега най-мъдрите от тях крещат: „Расата е всичко!“ Расата е основата на всяко духовно съществуване и развитие в този свят. Начинът на нашето чувстване и мислене е в дълбока вътрешна връзка и взаимодействие спрямо естеството на нашия произход. Своята религия, своя разум, своята мъдрост човек притежава само чрез расата си. Единствено тя ги прави възможни.

Че важно е качеството на расата – това едва ли трябва да се доказва: то е фактор на непосредствения опит. Има добри, има и лоши раси. Касае се до физически отношения, до общи закони на органическата природа, които експериментално се изследват; отношения, за които намираме изобилна поука в историята на човечеството. Ние се уверяваме и от всекидневния опит, от онова, що се върши пред очите ни, че расите, точно като отделните хора, не са еднакво надарени. У раси, които са извършили или извършват определени големи дела, преобладават определени антропологически признаци, които ги отличават от другите раси.

Но понятието раса има само тогава съдържание, когато го вземем не широко (бели, чернокожи и пр.), а по възможност тясно. Думата раса може да означава нещо единствено, когато тя се отнася до опита на миналото и до преживелиците на настоящето.

Биологията ни учи, че в целия растителен и животински мир само при определени условия могат да се получат родове облагородени – телом и духом. Отглеждането на животни и растения ни дава колосални материали, по които ние откриваме условията и значението на расата. Идат ли така наречените благородни раси случайно? Те произлизат от полов подбор и от строго запазване основната раса.

Една човешка раса, в тесния смисъл на думата, не е никакъв прафеномен. Тя бива произведена: физически – чрез характеристична смес на кръв (без тая целесъобразна смес, във всички области на органическия свят се стига до стерилност и монструозност, т.е. до израждане); психично – чрез влиянията, които упражняват при разплода историко-географските условия върху особената, специфична заложба.

Общо правило е, че в повечето случаи смесването на кръв изражда. Има едно много опасна невидима граница между смес и бастардизиране, която лесно може фатално да се наруши. Сполучливата смес води човечеството към висини; бастардизирането – към вживотиняване, към варварство.

Всички исторически велики раси и народи произлизат от смес. Но там, дето разликата на смесените типове е тъй голяма, че не може да се хвърли мост между тях – явяват се бастарди. Не всички смещения се органически сплавят. При някой – в едни от потомците се продължава едната раса, в други другата, и то с намалена ценност. При повечето плодът изглежда като нещо сглобено от най-различни, взаимоизключващи се части. А връзка на бастард с бастард води към пълно унищожение на расовото.

В произволното кръстосване, малоценната кръв винаги побеждава – както впрочем и в живота вулгарното изтиква благородното. Строежът на клетките при едно същество от висша раса е много по-сложен и преизпълнен с тънкости. Затова тия клетки са почувствителни, отколкото при същества от низша порода: при най-малкото докосване те се изменят и дори разрушават. Известно е, че в животинското царство една ценна самка ако е

била оплодена само веднъж от малоценен самец, губи част от стойността си за разплод. Чувствителността у човека е още по-голяма и фатална за расата. Основавайки се на Дарвина, Чемберлейн твърди: „Кръстосването (разбира произволното) заличава ценните особености и на двете родителски раси; получава се същински бастард. При това трябва да се вземе под внимание, че по-малко благородната и полово по-силна раса винаги надделява“.

Колко трудно е да се открият законите на правилното кръстосване, при което се получават не само физическа красота и една относителна интелигентност, но и големи морални качества, ни показват наблюденията над конските и кучешките раси. Чудесният чистокръвен английски кон е получен чрез кръстосване на арабски ат с обикновена (разбира се избрана) английска кобила. Това смесване, за да се поддържа расата, трябва от време на време да се повтаря в разни вариации. Същото важи и за нюфундландското куче – едно от най-благородните животни, каквито природата познава: то първоначално е кръстоска на ескимоско куче с френско ловджийско – и после, заделено в страната, е усъвършенствувано до чиста раса, а по-късно методично е въздигнато в Европа до най-голямото облагородяване. Обаче има случаи, дето кръстосването трябва да стане само веднъж и да не се допуска повече по никакъв начин. Така, английската хрътка е само веднъж кръстосана с булдог. Ако по-нататък се кръстосва, изгубват се ценните качества и на двете раси, получава се безхарактерен бастард. (Дарвин, „Животни и растения“).

Човекът в наше време посвещава повече грижи за облагородяване расите на животните, отколкото на своята собствена раса. Ако би било възможно един народ изцяло да се подложи на такива експерименти, той в няколко поколения би бил гордост на човечеството. Какъв хаос е в това отношение днес дори у народите от прехвалено чиста раса! Вие на всяка стъпка и там срещате многократни бастарди, които едва ли биха имали право да продължават човешкия род. Грамадната част на човечеството е товар на живота и на историята. И всичко това се дължи на едно безгранично невежество. Дължи се на онова „свето“ чувство, наречено любов, което само при извънредно редки случаи не е едно съвсем сляпо животинско полово влечение. Правилното продължение на човешкия род се затруднява и от това, че бракът в много среди се е превърнал в груба търговска сделка. Обърнете се към собствените си наблюдения: колко пъти в живота си сте виждали младоженци – или поне техните родители – да имат пред очи расови перспективи при сключване на брак, да са елементарно посветени в тия върховни въпроси, да знаят какво да правят – поне до толкова, колкото знае един обикновен скотовъдец? Нима не трябва да мислим за своя род и толкоз, колкото мислим за породата на свинете си?

Историята на народите ни показва, че най-извънредните, най-индивидуалните дарования, изобщо най-скъпата племенна сила иде от кръстосване. Атина е чудесен пример, Рим – втори, Италия и Испания в средните векове – други два; в наше време – Англия и Прусия.

За образуването на нова раса най-поучителна е, може би, историята с Елада, или по-точно на Атика, където условията са били най-благоприятни и блясъкът на постижението най-голямо. Тъкмо там смесването на родни племена се явява в най-щастлива постепенност и се кристализира в една раса с оная възторженост (Überschwengliches), без която Гьоте намира, че няма величие ни за нация, ни за личност. В Атика древното население на пелазгите е останало закрепено за земята си при всичките дълги размествания на околните племена, при всичките техни неспокойни скитания от север към юг, от изток към запад и обратно. То не е било никога гнетено или подгонвано от нахълтал в земята му чужд народ. От островите и околните брегове мирно са прииждали единични родствени преселници, които малко по малко са се смесвали и сливали с пелазгите. Когато дорийците се спущали към юг и когато настава изобщо едно дълго раздвижване на племената, само Атина е

незасегнатата. Ала от всички посоки към тях прииждат малки групи бежанци: от Беоция, от Ахейя, от Аргос и пр. – все родствени, най-често отбор люде, царствени фигури. Те обогатяват расово необикновено много малката страна. След това настават векове спокойствие, при което така размесените племена се олягат, амалгамират се здраво, свързват се органически, не разкъсани ни веднъж от нашествие на чужди. Тъй се явява на света Атина, чиято духовна култура упражни безподобно влияние върху световното развитие.

Римляните, тоя съвсем единен и също необикновено надарен народ, е произлязъл по подобен начин: от кръстосването на родствени племена. Момзен ни показва това с голяма ясност. Той предполага първоначално две латински племена и едно сабинско. По-късно се смесиха и други, но след като римският национален характер бе здраво образуван и можеше пълно да асимилира всичко, що се влива в нацията.

Същото се извърши и с другите членове от семейството народи, които носят общото име индогермански или арийски.

Тацит казва: *„Аз съм уверен, че различните колена на Германия, неопетнени от женитби с чужди народи, от време са образували един особен, несмесен народ, приличащ само на себе си“*.

В Тацитовото понятие „Германия“ се включват и предшествениците на същинските германци – келтите, и ония, които идват по-късно – славяните. Никой естественик няма да се поколебае да смята тия три раси, по техните белези, като вариации на един и същи род. Галите, които 389 г. пр. Христа превзеха Рим, съответствуват по описанията точно на изображението, което Тацит дава за германците: *„Светли сини очи, червеникави коси, едри фигури“*. От друга страна находките на черепи в гробовете от най-старото героическо време на славяните показват за удивление на целия учен свят, че славяните са били също така доликоцефали и също тъй едри мъже, като германите. Според езиците понятието германи е било прекомерно стеснено. То в същност е много по-обширно. Че келти, германи и славяни произхождат от един и също чисто разплоден човешки род; че когато тия народи изсъпват в историята, нямаме три, а една единна етническа душа – това днес трябва да се смята като една напълно положителна придобивка на антропологията и праисторията (Д-р Г. Бек, *„Прачовекът“*).

Заедно с келтите, водени от келти, германите в Тацитов смисъл изстъпват за първи път в световната история при похода на кимбери и тевтони 114 г. пр. Христа. Славяните, които се явяват по-късно в историята, са били точно от същата раса едри хора (Вирхов), а са в по-голямата си част и днес такива. Според картата на Вирхов, за изследванията му в училищата, явствува, че цяла Познания (Позен), както и Силезия източно от Елба, дават същия малък процент тъмни хора, 10-15%, както и западно от тия покрайнини. Най-голям процент брюнети се намират, напротив, там, дето не е стъпвал никога славянин: в Швейцария и в Елзас. Друг сигурен признак за определяне родството със славяните е черепът. Старите германи и славяни са типични дългоглави. Дългият череп и дългото лице са тъй сигурни признаци на тая раса, че човек трябва да се пита: може ли да се брои към нея онзи, които ги няма? Сините очи и русите коси могат да липсват: между най-старата германска и особено английска аристокрация се срещат типични германи с тъмни очи и коси; такива германи, благородни фигури на викинги, се намират и по островите на северна Норвегия, над 70 градус; но главата и лицето са винаги дълги. В старите германски гробници почти половината от черепите имат индекс най-много 75; същински облоглави (индекс 80 и повече) току-речи няма. В старославянските гробници отношенията са още по-благоприятни: екстремни доликоцефали (под 75). А дълъг череп – това значи идеализъм, вечно пулсираща възвишена мисъл, устремена извън кръга на животинското блаженство.

При тези белези – най-положителните, каквито могат да бъдат – става лишен въпросът: до къде стигат расовите роднини на германците (в тесен смисъл), де срещаме

Ария (т.е. онези, които принадлежат към приятелите), де почва чуждият, когато ние, според думите на Гьоте, „не бива да търпим“?

Сега отново към главния въпрос. Цялата необятна култура на средновековна и на нова Европа е била възможна само благодарение на това, че смешението на тия три гранки на една и съща раса е крайно благоприятно. Всички велики италианци на възраждането произхождат от ломбардската, готската и франкска кръв, която напоява италианския север, и от германско-елинска на италианския юг. В Испания жизненият елемент образуват вестготите. Чудесното смешение на сродни раси във Франция и Англия е очевидно. В днешна Германия, според Д'Арбоа дьо Жюбенвил, професор в Колеж дьо Франс, има повече галска кръв, отколкото дори във Франция. В Берлинското население и до днешен ден действуват освежително кръвта на френските хугеноти преселници. Те обогатяват живота и, смесени с прусаците (славяногермани), дават характеристични мъже с редки дарби. Но най-големият блясък на сила иде от сместа на германска и славянска кръв. Ренан, като показва, колко много славяни са претопени в германци, поставя въпроса: право ли е изобщо, да се смята днешна Германия населена от „германи“? Трайчке обръща внимание на това, че *„държавнообразуващата мощ на Германия“* никъде не се проявява между несмесеното немско население. Той казва: *„Същинските носители на култура и ония, които в Германия прокарват нови пътища, бяха в средните векове южните немци (Швабия), смесени с келти; в новата история – славяногерманските северни немци“*.

Каквото и да се мисли за крайната цел на съществуването, във всеки случай човек може да изпълни своето предназначение не като отделен индивид, а само като част от едно голямо органическо цяло. Колкото това цяло е по-здраво, толкова по-пълна със значение и сила е службата на отделния избран индивид. Така образуването на нации, на държави е абсолютно необходимо за развитието на човечеството.

След Англия никоя друга днешна раса не е показала такъв максимум на „държавообразуващи елементи“, каквито показва славяногерманска Прусия, където очевидно имаме едно от най-щастливите в историята на Европа съчетания на кръв. Държавообразуващата мощ на прусака, който създаде от безнадеждно разкъсаната Германия най-единно организираната страна на континента, отваря такива перспективи в историята, за каквито само някогашният Рим и днешна Англия дават представа.

Ние може да сравним расата, както тя по време и пространство се появява и съществува, с онова, което се извършва на едно магнитно поле. Като доближавате магнит към купчина железни стърготини, тия се раздвижват така, че се появява една фигура с точно отбелязан среден пункт, от дето излизат линии на всички посоки. Колкото повече доближавате магнита, толкова по-определен, по-математически се явява чертежът. И най-отдалечените стърготини са така ясно свързани с общия централен пункт, че относителното положение на всяка към всички други не е самоволно, а закономерно, образуващо едно действително и в същото време идеално единство. Това вече не е купчина, а образ. Така се отличава една човешка раса, образувала същинска нация, от една хаотична сбирщина. Постепенното приближаване на магнита – то е чистото разплодяване, чрез което все по-рядко се очертава расовият характер. Единичните членове на нацията могат да носят каквото щете, най-различни заложби и дарования, да излъчват своите сили в най-различни направления; но всички наедно те образуват една ясно очертана единност. И силата и значението на всеки отделен индивид стават хиляди пъти по-големи чрез неговата органическа свързаност с безбройните други.

Почти винаги нацията е политическо образование, което създава условията за образуване на раса, или води до най-висшите индивидуални проявления на расата, ако тя е била вече на лице. Там където – както в Индия – е попречено да се образуват нации,

събраият чрез расата запас от сили се задушават и осакатяват. От друга страна, по стечение на исторически причини, една останала въвн от нацията част и подложена на тежко робство, е изложена на бастардиране, не неправилно и нечисто разплодяване, и ако по-късно бъде присъединена към цялото – представлява опасно болно място, което може да зарази целия организъм. (По тая причина ириденитизмът е едно любимо оръжие на перфидната английска политика по отношение на ония нации, чието отслабване се желае...).

Цялата органическа природа, растения и животни, ни показват, че подборът на ония, които произвеждат поколение, е от решаващо значение за произведения индивид. Но освен това, те ни показват, че господстващият в това принцип е колективен и прогресивен, при което най-първо трябва да се образува малко по малко един основен народ, от който също малко по малко да се издигнат индивиди с „възторжена“ духовност. Животът на един народ би бил много къс, ако расовото единство не му дава един определен характер, ако блестящите цветове на многостранни дарования, обединени от еднакъв произход, не водят към постоянна зрелост, към постоянно усъвършенствуване в определени посоки, при което най-даровитият индивид най-после съществува за една свръхиндивидуална цел. Така расата – и нацията, която улеснява образуването ѝ – има не само физическо-духовно, но и морално значение. Тук откриваме – на най-големите върхове – свещения закон на ставане истински човек. И както е необходимо да се опознаят органическите отношения между раса и нация, така важно е да се изследват, те и между раса и нейната квинтесенция – гения. Неговото влияние върху рода, който го е произвел, е безгранично. Такъв индивид е нозете, които носят, ръцете, които създават народа, които го отличават в по-съвършени форми; той е видимият образ на расата; той е нейното око, което гледа на останалия свят по един определен начин и го съобщава на целия организъм.

Но ето един американски учен, който си представя много по-просто, по американски, тоя дълбок и грандиозен процес – появата на гениални личности в един народ – процес, в който участва цялата раса. Той твърди – в една своя книга, излязла през текущата 1929 г. – че необикновените хора (необикновени за лошо и за добро) били просто плод тъкмо от смесение на далечни раси. В тях се явявали противоположни нагони, повишен кипез на инстинктите. Геният като продукт на смесени расови елементи, застъпвал такива унаследявани заложби, които лежали далеч една от друга. Същото било меродавно и за индивиди под чертата на обикновените. Човечеството плаща скъпо своите гении. Природата е разточителна. Както без милост унищожава многобройни отделни екземпляри при развитието на един нов вид, така прахосва тя и несметни хора при една подобна цел. Душевно болните и малоумните можем да си представим като несполучливи опити на природата, предприети да се създаде един или няколко гении. Тия гении са стрували цели тълпи душевно болни, малоумни и престъпници!

Отглеждането на гения от смесицата на различни наследствени маси американецът осветлява с наблюдения над животните. Ако се смесят различни раси – хора, кучета или коне, безразлично – то се получава се едно потомство, което при определен случай ще постъпва другояче, не като родителите си. Куче от дадена порода се спуща при известно положение да хапе; куче от друга порода при същото положение бяга. Ако тия две породи се кръстосат, от тях произлиза куче, у което се кръстосват и подбужденията на родителската двойка при поменатото положение. Едната наследственост го кара да ухапе, другата – да побегне. От тая раздвоеност се развива една по-висока интелигентност, и кучето е принудено да дири нова форма на реагиране. Ако при смесените расите една част е отишла ?на вятъра? – явяват се престъпници и душевно болни. Престъпникът не може да овладее тия унаследени положения; малоумният страда от новите идеи, които се появяват в него и с които той също не може да се справи.

Човек неволно се пита: та защо тогава природата прави такива напрежения да усъвършенствува, да облагородява расите, щом като може да получи от най-дивия расов хаос техния най-ценен продукт – гения? И после: защо Гърция и Рим така обедняха от към гениални личности, когато в тия народи настъпи расов хаос? Но американецът по едно време се досеща, че работата не ще да е тъй проста. Не знам, прозира ли той, че многообразността и противоположността у гения, който иска да обясни по един тъй удобен начин, имат корените си на всички страни в самата раса и са скрепени с една много по-голяма сила, наречена хармония – хармонията на цялата раса! Във всеки случай, той се обявява решително против възрението на много свои сънародници, какво голямата расова смесица на тоя народ била особено благоприятна за развитието му. Чрез тази смесица появяването на малоумни и престъпници е необикновено благоприятствувано, и щастливия случай на гения при твърде различни раси е особено рядко явление (та защо му беше тогава примерът с двете екстремни породи кучета?). С това той обяснява и големия брой на лоши елементи от женитбите на американските милионери с чуждестранни аристократи.

Не знам, дали теорията на този американец може да обясни появата например на един Едисон – по всички белези едно същество от раса (и в най-големия расов хаос не са изключени такива скъпоценни остатъци); но сигурно той е прав по отношение двете най-тежки бедствия за Щатите: преголемия брой на престъпниците и на слабоумните, които, ако не притежават нерва да трупат с всички средства изумителни богатства, залавят се за културна работа, най-често да пишат непотребни книги.

Американските безнадеждни расови условия са се указали до сега в състояние да създават само такива „извънредни хора“, които трябва непосредствено за нуждите на живота, по-право на спекулата. Ако природата по неизследуеми пътища създаде там един гениален поет или мислител – той трябва да умре от глад, като Едгард По, в някоя болница и бива записан в болничния регистър не „поет“, а „пияница“... Да не притежаваше страната такива изумителни материални богатства и да не смучеше криво ляво от съкровищата на европейската култура, там би царувало по-голямо варварство отколкото и на Балканите. Защото железниците, динамомашини, автомобили, аероплани, великански параходи, радиотелеграфи, небостъргачи и всичко, което би се посочило от тоя род, не свидетелствува за култура, а само за една креслива цивилизация. Всичко то не е много повече от онова, което мравката и пчелата създава. В културен смисъл тия блага, без съмнение, не са тикнали американците напред, ами напротив – доста назад: карат ги да затъват все по-дълбоко в материализма, вместо да им дадат сили да ги преодолеят. Търговия, техника, политика, война и всичко което е свързано с тези неща, иде от вегетативните нагони, по които човек е едно с животното. Само с мъдрост и изкуство, идещи и двете от същите метафизически глъбини на нашето същество и на една чисто разплодена раса, човекът тепърва почва да става човек. Идеалистът е същинският реалист, защото той схваща от видимия свят само зърното и същността, а материалистът е винаги измаменият, защото незначителното, несъщественото смята за единствено важно. Но там, дето няма раса, не може да става и дума за идеализъм.

Историята ни показва, че благородната човешка раса се появява при тия пет условия:

Първоначално добър материал. Като най-добър до днес се смята арийският. Но не всички народи, чиито език е в групата на индогерманците, са арийци. Пример: арменците, у които едва ли има и десет процента индоевропейска кръв и при смесение на които със същинските арийци се получават типични бастарди. Те са най-родствени, че едва ли може да се прави разлика по кръв (Чемберлен). Антропологичните данни са данни на точната

наука и филологията в случая трябва да се съобрази с тях – не обратното. Иначе ще излезе, че негрите в Съединените щати са – англосаксонци.

1.Размножение в кръга на родни племена, които физически и душевно се допълнят, и отбягване съвсем чужда кръв.

2.Подбор.

3.Предварително условие, без изключение: смес с чужда кръв, ала не много далечна! Само тъй се явява на свят наистина ценна раса (Емерсон). Какво трябва да се разбира под чужда и в същото време не много далечна раса? Франки с галоромани или германи; германи със славяни или с келти – всички от една и съща основна раса: индогерманска, арийска.

4.Само съвсем определени, ограничени смешения на кръв облагородяват една раса. След като те са настъпили, трябва дълги поколения размножаването да продължи в затворен кръг – разбира се, ако географските и историческите условия позволяват. Незначителните вливания не пречат: те лесно и пълно се асимилират. Два типични примера: между жълтите – Япония: щастлива смес и после, от Азия, расата е имала възможност да се улегне и да достигне необикновено развитие. В Европа – Англия, също откъсната от континента. Англичаните се явяват от смесването на родствени германски племена; норманското нашествие дава последен блясък на новата раса. Малко по-далеч стоящите в родствено отношение келти остават и до днес на страна и само съвсем постепенно се стопяват във владеещата раса, освежавайки я по един чудесен начин. Последното не особено голямо нашествие в Англия е преди осем века! От тогава са се втели в английския народ малко хиляди нидерландци, по-късно хиляди хугеноти – всички родственици по кръв. Така е отгледана най-силната раса на Европа.

Разпадането и загиването на държавите и културите е винаги непосредствено следствие на расовия отпадък. А този от своя страна – на смешение с чужда низша кръв. (*„Духовно по-нисшата раса надделява на висшата чрез своята по-голяма полова сила и по-голяма предаваемост на качества си“* – до това заключение е дошъл, подобно редица други учени, и професор Август Форел, в своите изследвания за Съединените щати). Така загинаха и Елада и Рим. Тяхното разкапване почна тутакси, щом взеха да се вливат все поголеми потоци малоценна, не арийска кръв в страната им откъм Мала Азия, Сирия, Палестина, Северна Африка. Ония, за които глъбините на расата са недостъпни, твърдят, че социални причини разрушили тия две държави. Те не могат да видят, че тъкмо влелите се потоци чужда кръв (роби и военнопленници, пришелци) създават съдбоносните социални условия, които водят към пропаст, и че загиването стана неотразимо в деня, когато хаотичната чужда паплач доби граждански права.

Никой човек не се изражда тъй скоро, както човекът от благородна раса. Колко бързо елините се превърнаха на варвари! Още Тит Ливий свидетелствува: „**Insyros, Parthos, Aegyptosdegenerarunt**“. Доста бе само македонците и римляните да минат по страната – и елинът загуби съвършено своята особеност; всичко велико, което създаваше Елада, биде избърсано (Чемберлен). Римските войници едно по друго се вербуваха от всички части на империята – келти, германи, славяни, българи, албанци и пр. Те се смесиха с първоначалното население на Елада. И изчезна за винаги онова, което дава на думата „елинско“ вечен смисъл. От север, изток, запад придойдоха все по-нови тълпи от несродни народи и се смесиха с елините. В Йония елинът претърпя най-пъстрото бастардиране – и тъкмо там той най-бързо изчезна. Най-дълго се запазиха цаконите, които и в 15 в. са били още доста многобройни, а сега са съвсем на изчезване. Те могат да се смятат единствените остатъци от чистата елинска раса.

Ако най-вече климатът правел расата – както мислят някои повърхностни биолози и историци – то не би могло да се разбере, защо в Атика гениалността на населението ѝ е бил

възможен само при известно расово смесение и защо той при нарушението на тия условия за винаги изчезна.

С идването на турците на полуострова, Гърция бе превърната на един типичен народ от многократни бастарди. От пълно падане във варварство го спаси само споменът за славното минало.

Същото се извърши и с Рим. Хаосът там почна още при Юлий Цезаря. При Каракала е вече официален принцип. През цялото време на империята безумното смесение на кръвта продължава, бастардизирането расте – в южните и източни части, дето заливат вълните на семити, в Рим и Цариград, по северните брегове на Африка (както и по бреговете на Испания и Галия), но най-вече в Египет, Сирия и Мала-Азия. След като Марий и Сула убиха цвета на същия римлянин и в същия миг с освобождението на робите пуснаха грамадни вълни от африканска и азиатска кръв в народа, Рим се изроди с ужасна бързина и стана място за среща на всички бастарди в света, **cloacagantium**.

Унищожението на онова невъзможно безнационално царство, оная форма без съдържание, оная бездушна грамада от хора, онова групиране на бастарди само въз основа на еднакви данъци и еднакви суеверия, не на еднакъв произход и еднакво туптене на сърцето – това унищожение не значи, че светът потъва в мрак. То показва, че е изтръгнато едно голямо наследство от недостойни ръце! То е зора на нов ден!

Но между това под непрекъснатите нашествия на азиатските народи в източна и югоизточна Европа една голяма част от наследниците индогерманци бидоха изхабени като чиста раса – главно славяните. Те се „отгерманизираха“ (entgermanisiert). И то много по-рано дори от келтите. Там дето славяните са къси и набити, облоглави, с издадени скули, тъмни коси – не може да се говори за чист славянски род (Чемберлен). Това не са били признаците на славяните, когато те са встъпили в европейската история. Наистина, русият тип и до сега преобладава в северна и източна европейска Русия; също и в Полша (дето днес трябва да дирим най-чистите славяни), този тип се различава от ония на южните славяни, (Вирхов). В Босна и Херцеговина на Чемберлен се хвърлила в очи едрата фигура; обърнали му вниманието и често светлите коси. Той уверява, че в неколкомесечното си пътуване из страната не срещнал ни един славяномонголски тип. Същото важело и за черногорците. Обаче, черепът и там е претърпял коренно изменение. А това е много по-важно от цвета на косите и очите, който, според Вирхов, се запазва по-дълго. При днешните обитатели на Босна се срещат едвам 1½% дългоглави при 84% подчертани облоглави! А находките в старите гробове дават 29% дългоглави (гробовете от средните векове 21%) и само 34% облоглави (Вайсбах). Значи и тия последни остатъци от чисти славяни в позападна Европа са в същност похабени от инфилтриране на азиатска кръв. А славяните в Русия, според Коман, имат днес едвам 3% дългоглави, останалите – средни форми, които се приближават към брахицефал.

Така ние имаме нов голям пример в Европа, че една по-нисша раса коренно изменя качествата на по-висшата. Не само в източните и южни краища, но изобщо в Европа облоглавите все повече и повече се увеличават на брой и изтикват дългоглавите. А всички находки в гробниците и показват, че германи, славяни и келти са били почти изключително дългоглави. Това променяне на типа се обяснява не само с азиатските нашествия, но и с надделяването на победената от германците прастара Европа, чиято жизнена сила е била по-голяма от тая на победителите. Остатъци от тия европейски пражители имаме в Пиринеите (баските) и в Алпите (homo alpinus).

Каквито и опити да се правят, да се отстрани важноста на черепните измервания, те не могат да отмахнат факта, че германите там, дето малко или много съвсем никак не са смесени, именно на север, са и сега дългоглави, додето този характер изчезва там, дето исторически може да се докаже, че е настъпила хаотична смесица (Италия, Испания, южна Франция са най-ясните примери). При туй един поглед на нашето днешно положение

показва, де има и де няма сили – и как това е в зависимост от чистотата или объркаността на расата: северна Германия (освен градовете), Англия, Скандинавия. Там, дето населението не се е месило с чужди, броят на дългоглавите изглежда дори да се е увеличил: например в Дания те днес сочат да са повече от времето на великото преселение на народите: 60% същински доликоцефали при едвам 6% облоглави! При това може ли да има съмнение, че колкото по на север отиваме – там където расите са най-малко смесени – толкова по-голям и по-дълбок духовен живот намираме?

За да видим – чрез сравнение със Скандинавия – целия ужас на едно безнадежно бастардизиране, доста е да спрем поглед на южна Америка. Така наречените диви в централна Австралия водят много по-хармонично, достойно, „свето“ съществуване, отколкото тия нещастни перуанци, парагвайци и пр., изроди на две и често повече несъединими раси, на две култури, между които няма нищо общо, на две степени на развитие, разни по възраст и вид. Те са деца на противоположен произход. Който иска сериозно да разбере значението на расата, нека се порови в статистиките на южна Америка. Той ще види, че израждането върви паралелно със смесването на кръвта. Да вземем два екстремни случая: Чили и Перу. В Чили – единствената от тия държави, която може да има претенции за своя, испанска култура и която сравнително е по-уредена политически – се броят около 30% от чист испански произход. И тая третина е достатъчна, да държи моралната висота. Напротив в Перу, познат със своето пълно морално и материално банкрутиране, почти няма вече индоевропейци от чиста раса. Най-чистото население там са индианците от вътрешността, още не цивилизована. Останалите са кръстосица на индианци с испанци, на индианци с негри, на испанци с негри, на всевъзможни бастарди помежду си. Най-после тоя хаос се обогати и с много хиляди китайци. Ако голямата сила на цивилизацията не подкрепя една такава държава, ако тя би бил случайно отрязана от света и предоставена на себе си, за късо време би изпаднал в пълно варварство – не човешко а зверско! Впрочем към такава съдба отиват всички тези държави. (Същите отношения царят и в испанските колонии. Единствено изключение прави Порто Рико, дето местното население, карибите, е било свършено изтребено и поради това са останал само индоевропейци).

В заключение: всяко смесение на кръв е опасно. Може да бъде полезно само умерено и предпазливо. Смешението на далечни раси – унищожават двете. Понеже тия закони не са били съзнавани и понеже и сега чистите раси са постоянно инфилтрирани все повече от далечна азиатска и африканска кръв, застрашена е не само южна и северна Америка от израждане, но и Европа (Югоизточна Европа може би представлява и днес по расов хаос по-грозна картина и от тая, която изследователите ни дават за южна Америка). Вече цяла редица големи учени от Гобино насам предсказват в мрачни думи загиването на днешния културен мир вследствие на все по-голяма разбърканост на несъчетаеми кърви. Чудно ли е, че безумства от страна на разрушителните крайни елементи от друга (и двете пак плод на расов хаос) намират такава сгодна почва и ускоряват сгромолясането на днешния мир? То неминуемо ще настъпи, ако организаторският гений на една или повече от големите нации не намери средствата да улесни образуването на нови раси при едни търпими материални условия, като преди всичко освободи човечеството от политическия терор на езиците.

Но за да разберат водителите на неспокойните и неразделни малки народи, като нашите съседи, че е крайно време да се замислят за подобрението на расата си, вместо да насилват със средновековни средства чуждите малцинства, да изоставят своя език (без някой от тия водители да подозира колко това е опасно за неговата собствена нация) – необходимо е политиките на големите да кадър пример, ония, които веднъж вече допуснаха неотговорните малки да подпалят света, а с „мирните“ договори след 1918 г. дами създават условия това да се повтори.

Какво могъщество обладава един народ от сравнително чиста раса, най-добре показана у евреите. Силата на кръвта стои над силата на речта – в това ни уверява фактът, че макар еврейският език да се смята мъртъв, и то още четири века преди Христа, евреите продължават да бъдат органически свързани един с друг където и да са по света и какъвто и език да говорят.

От каква раса е в същност този малък народ и как е постигнал своето несравнимо могъщество?

Думите евреин и семит се смятат едва ли не за синоними. Това употребление на думата семит е толкова неточно, колкото и самото име евреин. (Евреи, израелити и юдеи са три различни понятия: първото означава едно голямо семейство народи, към които принадлежат и арийските аморити; второто се отнася до 12-те колена на израелитите, а третото – само до колената на Юда и Вениамин).

Какво в същност е семит – кой учен днес не може с положителност да каже. Нито една от ония постоянно наричани „семитски държави на древността“ не е чисто семитска: ни вавилонската, ни сирийската, ни финикийската. Ако може да става дума за чист семитски тип, всички изследователи са съгласни, че той трябва да се дири в пустинята на Арабия. Но според владеещия възглед и този най-чист бедуински тип произлиза от смес – и то от най-абсолютна, каквато може да си представим: кръстосване на негър с бял. Гобино твърди това още в средата на 19 в. Тогава той бе осмян. Но днес всички възприемат неговото схващане. Ранке твърди: „*Семитите принадлежат към мулатните преходни членове между бели и „черни“*“. Ако трябва да се задържи в историята понятието „семит“, единствено арабите в пустинята могат да се смятат за семитска раса, за прасемити.

Израелският народ е продукта на многократна смесица на типове крайно различни във физическо и морално отношение: семитски, сирийски (по-точно хетитски) и съвсем малко индоевропейски (аморити, основателите на Йерусалим). Не е изключен и туранска кръв – по-конкретно сумероакадска.

Това са данни на точната анатомична антропология и на историческите изследвания – два клона, които в такива случаи си подават ръка.

Тая диагностика важи и за днес – с всичките противоречия, които такава смес внася в националния характер. Измерението на черепите го потвърждава напълно във всички страни, дето живеят евреи.

Макар израелитите да са научили писмото и много други работи от хетитите (в Хеврон), душата, движещата сила на новата етническа единица, добита чрез тия многократни кръстосвания, си остава същинския семит на пустинята Арабия.

Днешните евреи са потомци не на всички 12 колена на израелитите, а само на двете последни – на Юда и Вениамин, защото другите десет, на север от тях, в 721 г. пр. Христа са отвлечени от асирийците в робство и не се връщат вече. След 120 години Навуходоносор отвлича и юдеите във Вавилон. Единадесет години по-късно той разрушава Йерусалим и пленява и останалите свободни семейства. Подир 60 години от плен се завръща само една част назад, главно второ и трето поколение, родени в пленничество, в насилие.

Специфичното юдейство биде основано в изгнание, от пророк Хезекил. Неговото учение диша жажда за мъст. Книгата на Хезекил (Йезекил) е най-ужасната в Библията. Хезекил е първият проповедник на нетолерантност, на религиозен фанатизъм, на убийства за религия.

Не дълго след смъртта на Хезекил персийският цар Кир завладява Вавилон и позволява на юдеите да се завърнат в родината си. Персите им пращат и книжници, които, с Езра на чело, съставят Тора (учението). Тоя законник е тъй важен за юдеите, че според Талмуда, сам Ехова в събота се занимавал да чете в него.

Езра и Нехемия, а с благоволения на цар Артаксеркс, дефинитивните строители на юдейството (Велхаузен). То не е религия, а законодателство (Мойсей Менделсон).

Но в центъра на това законодателство стои една родена по-рано пламтяща идея фикс: юдеите са единственият избран народ на Ехова. Юдейската нация, каквато я виждаме днес, е родена в деня, когато Сенахериб сменя внезапно обсадата на Йерусалим (701 пр. Христа), вследствие на избухналата във войската му чума.

От 701 до 586 г. пр. Хр., когато Йерусалим биде разорен, юдеите имаха един век време, да се укрепят в своята идея фикс, че са избраният божи народ. В 622 г. при една поправка на храма в Йерусалим бил намерена, уж зазидана в стената, V книга на Мойсея. Именно в тая книга V се дава фанатико-догматичното уверение, че само юдеите са народ на Ехова, и в връзка с това се явява за пръв път възбраната да се смесват с чужди, както и заповедта, да се избягат всички езичници, дето живеят юдеи: да се избиват с камъни мъже и жени, щом не са правоверни.

Сега на въпроса, който ни най-вече интересува.

В тая книга V на Мойсея, VII, 3 се казва: „*Вашиите дъщери не бива да давате на своите синове*“. Тежестта на тая заповед е главно върху последното изискване. В Нехемия (XIII), след като и двете се забраняват, все пак смята се само бракът на сина с чужда жена за „грех против Бога“. Бракът на сина с една голя? вулгаризира светото семе? (Езра IX, 2). Приемането на юдейската вяра нищо не изменя – защото се касае до кръв, не до религия! Новият юдейски закон казва със завидна сила на възгледа: „*Проселитите са за юдейството така вредни, както отците върху здраво тяло*“ (Талмуд). На друго място същият закон нарича проселитите „*товар*“.

Мисълта, че строга възбрана на смесени бракове да се изолира нацията и от безнадеждно бастардизираните израелити да се отгледа една благородна раса, е гениална и напълно съпада с придобивките на новата наука. Евреите и до днес пазят като основен закона за чистотата на расата. Затова единствено те имат напълно установена физиономия и характер (колкото той и да е пълен с противоречия). Юдейската раса, изцяло, от Вавилонския плен до днес, остава тъй чиста, както никоя друга. Като се смята една генерация 24 години, което за ранната зрелост на юдеите не е преувеличено, днешният еврей е приблизително стотното поколение от възвръщането из вавилонския плен и основаването на истинското юдейство (за жените тая цифра трябва да се увеличи до 150). От самото начало и до днес юдейската нация остава съществено „идеална“, т.е. тя постоянно живее в основната си вяра, че е единственият, богоизбран народ – и то без да владее своя държава, без да живее и се подвизава на своя почва. Разбира се, че това дете след Вавилонския плен юдеите никога вече не станаха самостоятелна нация – чак до ликвидирането на Световната война, което ги удостои с една призрачна държава под английски протекторат – е причинило големи разрушения в народната душа. Хердер с право изтъква, какво грамадно влияние има тоя факт върху характера на народа: „Юдейският народ се развали в възпитанието си, защото никога не постигна зрелостта на една политическа култура върху своята земя и чрез нея истинското чувство за чест и свобода“.

Могат да се приведат безброй доказателства, че евреите и ден-днешен съблюдават най-строго своя основен расов закон. Дори в най-еманципираните слоеве. Дъщери от рода на Ротшилда са се женили за барони, графове, херцози, князе, приемали християнството; но нито един син не е женен за европейка. Стори ли това, той трябва да напусне дома на своите деди и обществото на своя народ. Изобщо от световно известните еврейски родове няма нито един със смесена кръв (в своите мъжки представители). Дори у ония големи капиталисти, които са отдавана покръстени! Ако се проследи в Jewish Jeer Book родословието на еврейските благородници в Англия, ще се види, че никакъв мъж от тези фамилии – нито дори най-малкият син – не е женен за не еврейка! Между дъщерите – само един незначителен процент (и то с мъдър избор из най-високите придворни среди!) е

жертвувал светостта на кръвта. Тука, дето фактите са прегледно ясни и документирани, може да се види расовото съзнание на евреите. Него няма никой европейски народ! От друга страна, преминаване на хора с чужда кръв в кръга на юдейството е извънредно голяма рядкост. Д-р Б. Фелзентал пресмята, че от времето на Теодосия до 1800 год. „може би най-много триста не семити са приети в еврейския народ“. Характеристично е, че той оспорва на проселитите правото да се смятат за чистокръвни евреи: „Юдейската кръв, юдейският род е нещо определено дадено, нещо, което остава постоянно, необходим субстрат, субстанциално зърно“.

До колко чиста е еврейската раса и днес се вижда от многобройните изследвания на Вирхов за германските училища. Върху тия изследвания Ранке съобщава: „Колкото по-чиста е расата, толкова по-малобройни са смесените форми. В това отношение е, разбира се, много важен фактът, че при евреите се среща най-малък брой от смесена раса. Поради това евреите рязко се отделят от германите, сред които живеят – и най-ясно могат да бъдат познати“. Между това също и измеренията Америка, според *American Anthropologist* том IV, ни показват, че и там „юдейската раса е запазена напълно чиста“.

Най-благодатната гранка на тая раса е испанската (сефардим). Чемберлен говори с ентузиазъм за солунските и сараевските евреи (българските той не е изследвал): „Това са благородни в същинския смисъл на думата; истински родови благородници! Хубави фигури, характерни глави, достойнство в говор и обръщения. Поставени до един Розентал или Хирш – човек чувствава, какво значи чиста раса?. Немските евреи (ешкеназим) се смятат за по-нисша категория. От сефардим има още в Англия, Холандия и Италия; но те не могат да избягнат смесване с ешкеназим и затова расата им отпада.

Евреинът никога през живота си не изпуска от очи интересите на своята раса. На това и само на това се дължи жилавината, благодарение на която той е постигнал такава власт в света, каквата никой друг народ няма. Кървавите събития в Йерусалим през август т.г. са, може би, едно лишно доказателство за това: за няколко десетки избити евреи бидоха разтревожени всички културни народи – и изстъпленията на арабите бяха спряни. По същото време – и от години вече! – в Македония, в поробените западни покрайнини и в Добруджа се избиват всеки ден невинни българи; но никой в света не желае да обърне внимание на това!

Голямо заблуждение е, да се смята, че такива, каквито са евреите днес, са създадени от Талмуда и Шулхан-аруха. Напротив, тия юдейски законници са едно характеристично творение на народа, когото е съдено през хилядолетията да остане едни и същ. Талмуд и Шулхан-арух ще пребъдат в еврейската кръв, докато расата съществува. Нейната сила се състои във фанатично строгото съблюдаване, да не се меси чужда кръв. Наполеон в 19 в. се опита да претопи израелитите с другите народи; но евреите във Франция съумяха така да му се противопоставят, е да не допуснат нито една капка чужда кръв в своята раса по мъжка линия (в Тора се казва: „*Никой бастард не може да влезе в царството на Ехова, нито след десет поколения*“). Диктаторът на Европа трябваше да отстъпи, като се задоволи само с това – дъщерите да се женят извън израелитяния народ. Но науката установява, че при смесение на еврейската кръв с европейска, първата надделява: и най-идеалният арийски доликоцефал се превръща в следното поколение на брахицефал, или на невъзможна смесена форма от рода на Ломбровите „комбинирани фотографии“ с противоположни черти. Чемберлен уверява, че ако това продължи само няколко века, в Европа ще има един единствен расово чист народ – евреите; всичко останало ще бъде едно стадо от псевдоевропейски бастарди, един дегенерирал физически, духовно и морално човешки род.

Тоя процес се извършва може би много по-скоро, отколкото дори Чемберлен предполага: грамада данни за Германия установяват колосалния брой на незаконнородените деца юдеи (покръстени ли не, безразлично) с избрани блондинки от чиста германска раса, към които богатите евреи имат особено голямо предпочитание. Тежкото материално

състояние, в което падна след Световната война и инфлацията по-голямата част от народа, създават ужасни условия за изкушение и увеличават неимоверно много тая беда. Ако това е така в Германия, в редица други европейски страни не може да не бъде по-зле.

Между това от ден на ден всички най-главни сили на живота минават в еврейски ръце. Едва ли някой някъде по света сега се съмнява, че властта на евреите е безгранична над финанси, преса, театри и пр. Чемберлен открито, макар въздържано, го казва за Германия: *„Нашите правителства, нашата наука, нашата търговия, нашата литература, нашето изкуство... всички клонове на живота са повече или по-малко доброволни (?) роби на евреите и влачат вериги, ако не на двата крака, то поне на единя“*. И после: *„Ако еврейското влияние надделее в духовната и културна област, неминуемо е връщането в същинското бестиялно варварство“*. В същност работата е стигнала много по-далече – за да бъдат възможни многобройни посочвания от тоя род: кореспондент на Таймс от Берлин пише книга за Германия, дето казва: *„Няма вече германска литература, а само еврейска литература на немски език“*.

Изгледите на бъдещето за цялото културно човечество стават още по безутешни, като се вземе в внимание следното: главната придобивка на анатомичните изследвания по отношение на евреите е, че макар юдейската раса да е перманентна, в същото време тя е съвършено бастардизирана, като запазва своя бастарден характер.

При тия перспективи, колко малко разбира от световната история онзи, който не е в състояние да проникне в расовия принцип. И какво грамадно значение добиват, думите на евреина Дизраели (като английски министър председател лорд Биконсфилд), комуто Англия дължи своята основана на грабителство световна власт (и който без малко щеше да осуети българското освобождение, като във всеки случай сполучи да унищожи Сан Стефанска България): *„Расата е всичко; няма друга истина. Пропадна всяка раса, която безгрижно смесва своята кръв“*. (Tancred und Coningsby) и на друго място в Ендимион: *„Никой не бива да се отнася равнодушно към расовия принцип: той е ключът на световната история. Тя често затова е толкова обърквана, защото се пише от хора, които не са познавали расовия въпрос и моментните свързани с него. Не езикът и религията правят расата – прави я кръвта!“*

Може би читателят няма да се затрудни, да извади сам заключението от всички тези данни за евреите: резултат на каквото несполучлива смес, или на каквито трудно съчетаеми елементи да бъде един народ, той достига до здрава органическа цялост и в известен смисъл до расово облагородяване, само ако на време ограничи по-нататъшния хаос на смесение и остане през векове да се разплодява в затворен кръг.

Не е ли ясно пред този грандиозен исторически пример, защо в едни народи владее единодушие и сила, а в други – необуздан сепаратизъм, центробежност, която води само към катастрофи?

Съвременниците на Световната война лесно могат да си представят, какви расови насилия се извършват, когато един народ бъде прегазен от друг.

Специално за България ние имаме потресаващи данни от Световната война. Един малък пример. Във в. Камбана от 2 септември т.г. четем тия редове (в дневника на Кр. Станчев, 1912-1913) за нашествието на румънците: *„Доведени са в Софийските болници девет момичета от Новоселско и Златишко, обезчестени и изранени жестоко от румънски войници. – От Пирдоп частни писма съобщават работи като тези: „У нас, пише сестра на брата си в София, трима румънци разполагат се както искат; а с мене какво правят ще ти разкажа със сълзи после“*. – От Плевенско майка пише на сина си войник, че двете и дъщери са всекидневно жертва на румънското скотство“.

Но войните са приключени вече преди 11 години, а поруганията над поробените продължават. Аз ще взема пример пак от ония наши съседи, които уж не броим между най-върлите си врагове – румънците. Преди мене с няколко броя от издавания в Силистра български вестник „*Наш глас*“ (от юни и юли 1929 г.). В първоначално девическо училище, дето се учат главно българчета, синът на учителя румънец изнасилва десетки български деца, 7 – 9 годишни. Това се установява с медицински актове, публикувани текстуално във вестника – и пострадалите семейства не могат да добият правосъдие. Ако то се върши с деца, мислете, каква е участта на моми и жени. (Тия ужаси биха извикали във всеки съзнателен народ буря от негодувание. Но нашите вестникари не намират за нужно нито да ги хроникират. Това, не ще съмнение, поощрява насилниците. Един стихиен мързел и липса на достойнство, на разум, на национална съвест пълни дребните ни вестничета с куриози, с анекдоти, със смехурий, додето за хиляди големи въпроси, „не остава време“).

Ако всичко това е възможно в ХХ век, в наши дни, много голяма сила на въображението ли е нужна, за да извикаме пред очите си насилията, които са съпровождали безбройните варварски нашествия по Балканския полуостров в миналите тъмни времена? За турското владичество през пет века и да не говорим; спомените за него са още пресни.

Поради тая историческа съдба всички народи на полуострова са расови понижени, похабени. Гърци и румънци, може би, много повече, отколкото българи и сърби, чиито гористи планини са служили за прибежища и скривалища. Все пак изменението във формата на черепа дори в най-отстранените периферни провинции на Турската империя, напр. в Босна и Херцеговина, ни показват, докъде е стигнала вълната на азиатската кръв.

Разликата по съдба между нас българите и останалите народи на полуострова се състои в това: те всички ни надминават по един – макар не почиващ на реални превъзходства – национален ентузиазъм; а то е голямото условие, да се закрепят нацията и да се положи начало на нова раса. Гърците с безумното си надигане върху гърба на своите „предци“, с които от векове са по-малко роднина, отколкото с турците. Румънците с манията си, че са латинци и „французи на близкия изток“. Сърбите с самовъзторга и самолюбията, че са най-талантливите славяни, с най-хубавия език и най-много държавообразуващи елементи. Само българинът няма никаква голяма и ясна национална гордост и отрича лекомислено всяка своя едра личност, предпочитайки да се покланя често на изроди. Той се срамува да бъде родолюбец, това му се вижда „старомодно“. И ругае и се гаври с ония, които искат да му вдъхнат най-сигурното чувство за самосъхранение. Пенчо Славейков бил писал в своите напразни залитания да „унищожи“ Вазова: „*Глунавите хора са винаги по-добри патриоти*“ – и литературният критик Малчо Николов хълца от радост, цитирайки тия недостойни думи, като някакво откровение – и то тъкмо когато държава и народ искат да манифестират съзнание, като чествуват 1000-годишнината от Симеона и 50-годишнината от освобождението (вж. Златорог, го.д 10, кн. 5, стр. 254). Ни на поет, ни на критик, ни на редактор минава и през ум, че ако това беше той, то всички най-културни народи – и германци, и французи, и англичани, и италианци, и поляци, и скандинавци, които са не патриоти, а шовинисти – щяха да се състоят само от глупаци; а псетата, гаргите, свинете, за които няма родина – биха били най-мъдрите същества в живота.

Нам би станали ясно всички недъзи и всички бедствия на българския народ, ако веднъж за винаги се примирим с факта, че животът на нацията е обременен от голям брой бастарди, които се навират нахално във всякаква работа, за да я похабят, като внесат в нея не само неумение, но и познатата на науката безхарактерност на тия чеда на противоположни смещения. Едно от основните правила, което всички изследователи на расовите проблеми сочат, е: „Там, дето има расова общност – там има родство в мислене и чувствование“. А как е то в България? Всеки не само мисли и чувства другояче, но и иска с всички средства да наложи това на околните си. Ако един гениален човек ти каже: „Ще мислиш и ще чувствуваш като мене, иначе ще ти строша главата!“ – няма ли да го вземеш за

умопобъркан, особено, ако той има възможност да изпълни заканата си? Ами когато това казват и вършат безброй тъпоумни бастарди; когато те решават всяка разлика в мненията си с насилие и с куршум? Не, в днешна Европа нашата страна е, за жалост, най-големият пример, колко фатално е отсъствието на раса, какъв скотски дух крие сбирщината, която с никакви средства не може да се свърже и организира. Разбира се, и в най-големия расов хаос отделни индивиди могат да бъдат от ценна раса и да представляват скъп капитал от разум и дарования за цялото; но за техния глас няма резонатор в тъмните души на изродите; те биват не само със всички средства спъвани в своята спасителна за нацията работа, но дори физически унищожавани. А стигне ли един народ до там, дето бастардите да имат думата – те да показват, кое е разумно, кое неразумно, и да налагат своите „разбирания“ – неговата песен е изпята. В такъв народ антинационалните, враждебните на расата сили са у дома си.

За да се получат такива резултати, не е необходимо целият народ да представлява расов хаос. Достатъчно е само една част да е богата с безнадеждно бастардни елементи: тия, чрез своята най-характерна черта, чудесно изследвана от науката – именно нахалността – ще се наврят навред и ще отровят целия организъм. В такава нация ежбите, раздорите, нетолерантността, стигаща до садизъм – завършват непременно с пълна катастрофа. Защото властта на същества от противоестествен произход пречи да тупти правилно сърцето на цялата нация, разваля естествената общност в мислене и чувствуване, разрушава върховното условие за сила; не изкуствения, а природния сговор на същества от еднакъв произход.

Но освен характеристичната нахалност, които са най-ярките отрицателни черти на бастарда, които го правят така опасен за цялото? Чемберлен сумира своето изучаване така: „*Характерът на бастарда се състои в безхарактерността*“. Той посочва в стария мир като образец на бастарди сирийците, произлезли от всевъзможни смесици, един сбириток от псевдохетитиски, псевдосемитски, пседоелинкси, псевдоперсийски, псевдоскитски банкрути. Лекото дарование, а и красотата – оная, която френците наричат *charme troublant* – у бастарда не е изключена. Но това не подобрява неговия духовен образ, който събира всички възможни недъзи: дива алчност, груб интерес и спекулативност с всичко, липса на срам, страст към клеветничество, вероломство, отсъствие на лична храброст и в същото време безпределна жестокост – изобщо всички ония отвратителни качества, които дори и в най-низшите слоеве на един народ от благородна раса рядко се наблюдават. Чемберлен, говори за арменците – също един бастарден народ – бележи изрично, че техният характер показва органическа склонност към интригантство и подстрекателство (*Aufwiegeln*).

Тоя „расов капитал“ обладават и нашите бастарди. С него те се втурват във всички области на живота – най-вече в икономическия и държавния. В „боравенето“ им най-ненавистен за тях е видът на същество от раса: защото то е носител и на съвсем други качества. Чудно ли е, че при тези условия ние едвам се държим на нозе като държава? Големият наш историограф Иречек, който е опитал на свой гръб властта на бастардите, така е отчаян от тази безутешна картина, че се провиква: „***Българската интелигенция не цветът, а екскрементът на българския народ***“. (Дневникът на Иречека, в. Мир от 30 ноември 1928 г.). Ако така може да се таксува тогавашната сравнително идеалистическа интелигенция, какви тежки думи трябва да дири историкът, за да даде представа за онази смет, която изплува на повърхността на живота след като новите исторически условия разбъркаха катастрофално всички български племена.

Културният изглед на страната, за жалост, не вдъхва по-голяма надежда. И там същият понижен тип има главно думата – най-вече в периодическия печат. Тъкмо за това е изчезнала всяка следа от възвишеност в отношенията. Би дало необикновени интересни резултати едно антропологическо изследване, например, на ония български поети, които са имали съвсем фантастичен, с нищо реално не оправдан успех: които са обсипвани почти

изключително само с възторжени похвали: от чийто път са чистени сламките. Такова изследване лесно би ни обяснило, защо периодически са обявявани и най-жалки посредствености за върховни представители на българския дух (разбира се, и раса, защото духът може да бъде само расов).

Между многото чудовищни духовни недъзи на бастарда оня, който най-съществено пречи, да се свърже нацията в едно органическо цяло, е пълната липса на благородна преданост, вродената вероломност, която претоварва нашата нова история с измяна и предателства. В това отношение бастардът стои много по-долу не само от негъра, но и от най-обикновените породи кучета. Не напразно германците възпяват с такава гордост своята вяност, *die deutsche Treue*.

Аз чувам страстния въпрос на ония чисти възвишени души, които ще бъдат угнетени от някой мисли в тия страници: „Нима ние българите сме обречени на загиване като народ“?

Не! Същата наука ни казва, че една благородна раса не пада от облаците: тя става постепенно такава – точно като овощните дървета. Тоя процес на облагородяване може всеки миг отново да почне, щом една географско-историческа случайност или един установен план (като при евреите) създаде условията за това. Природата не завършва своето творчество; развитието на човечеството ще довежда до образуването на все по-нови и по-нови раси.

Всеки народ може да сложи в дадено време началото на едно облагородяване. Това в голяма степен зависи от него. Тук природата ясно ни показва един висок дълг. Защото не от раса към безсилие е нормалното, здравото развитие на човечеството, а обратното: от безредие към все по-рязко изтъкване на расови особености.

Ако случайно е на лице голямото политическо преимущество – нацията – процесът наистина трябва час по-скоро да почне. И ако не почне, расата на тая нация не остава там, където е била, а отива назад. Тя не е никога в застой: тя се облагородява или изражда, развива се в една или друга посока, като остава някой залогби да се задушат. Националната стегнатост запазва най-сигурно от лутания и самопроизволност. Тя внася план във всичко; тя отсича краката на хаоса, който навред е най-опасният враг.

Искаме ли да турим начало на едно подобрене, трябва първо и първо да се проучи най-грижливо сегашното състояние, даденото. Не сме голям народ и това може да се извърши сравнително лесно и скоро.

Едно обстоятелство буди големи надежди, че ще попаднем на хубав материал в селата, на жили чисто злато. Благодарение на старинната традиция, да не се взема за жена „другоселка“, сместа на кръв у селяните е имала векове време, да се свърже и улегне. Значи там по един единствен начин е запазено петото, извънредно важно, условие за образуване на раса. Благодарение на това обстоятелство в простия народ броят на хората от раса далеко не ще да е тъй малък. Ние имаме, може би, цели острови почти хомогенен материал. Каква чудесна тема е, да се проучат в това отношение най-откъснатите от околния свят краища: например Котленско. Сигурно не е случайно, че това кътче е дало на нашето възраждане такъв голям брой деятели (присъствието на цигани в тоя чист български край няма да смуцава). Не по-малко е интересно да се изследват расово онези места, дето исторически се знае, че са стопили по-големи маси римляни и славяни в едно – например областта на древната Августа Траяна. Навярно също тъй не ще да е случайно, че половината от българските поети до сега произхождат от Стара-Загора (както не е случайно, че Ломбардия, дето така щастливо са съчетани латинци и германи, даде на ренесанса на Европа). Изследванията могат да разкрият, че и по Балкана – гръбнака на българския народ – има необикновено ценна и здрава еднородна маса. Преди да се направят тия проучвания, разселването с лека рака бежанци от поробените покрайнини (което бежанци също не са

проучени расово – не им са измерени поне диаметрите на главата, което не е тъй трудна работа) може да влоши положението. Защото не е изключено да попаднат при това безпланно по отношение на расата разселване едно до друго такива елементи, които са абсолютно несъчетаеми и чието смесение ще понижи особеностите и на двата типа, ще засили бастардния характер и ще увеличи броя на престъпниците и малоумните. Езикът, религията и това, че всички се чувствували българи, няма абсолютно никакво значение, когато се отнася до раса.

Градското ни население, сред което расовата бъркотия е най-голяма и бедите от това са съдбоносни, трябва първо да проумее, от къде идват главно бедите в историята ни, особено в най-новата. Крайно време е то да почувствува ужаса на хаотичната смесица на кръв в своите жили и да се помъчи да спре израждането си, с целесъобразната расова хигиена. Най-малкото, трябва да се запазят от същата съдба поне ония свежи пришълци от селата, които идат непрекъснато да заместват скапващите се в 4 – 5 поколения граждани. У западните народи расовото съзнание прониква отдавна дори в широките народни маси. Често ще чуете в Германия хора от средната класа да говорят с обоснована пренебрежителност за ония германски краища, дето смесицата е най-голяма, железопътните катастрофи най-чести и редът не особен (нека не споменавам имената на провинциите). Англичаните, както е известно, отиват до такива крайности, че гледат скептично на всяко лице, чийто цвят е малко нещо тониран; човек с такова лице те не вярват, че е способен за истинска култура. У северните народи от германски произход, расовите въпроси са едва ли не всекидневна тема на разговор – макар, че тия краища да са най-малко застрашени от расов хаос. Познавам доста скандинавски студенти и студентки и винаги съм се учудвал от постоянния интерес, който те проявяват към расовите въпроси в свързка с лицата на околните си. Като говорят за някой свой съотечественик, нерядко ще чуете такива думи: Струва ми се, в неговия род трябва да има някаква смесица, нещо от юг. Те не са съвсем чисти германи?. Изразът „чист германски тип“ се произнася от всеки скандинавец с такъв възторг, за какъвто северният човек е рядко способен. Но най-дълбоко ме е поразил един случай на расово съзнание, който показва, че у народите със стара култура тия големи въпроси проникват дълбоко дори в простолудието. Италианската кръчма в Лайпциг; подхвърлих на кучето на стопаните няколко късчета кекс; то прави смешни несръчни движения да ги улови и не винаги успява.

– Не е интелигентно, – забелязва господарката му, – **E un povero bastardo.**

Тази проста женица, която едва ли свършила и прогимназия (говори диалект), знае, какво нещо е бастард! Тя разбира това по-добре от много и много „интелигентни“ балканци! И казва го с такава простота – както някаква общоизвестна истина.

Ето до къде трябва да се стигне! Само тогава ще има във всички обществени среди истински полов подбор.

Но то е далеч. Сега ще се задоволим с най-скромното.

Кои държавни фактори ще се поставят на работа, за да се изучи българския народ в расово отношение, и как ще бъде то изпълнено – това е, смятам аз, задача, която трябва да легне преди всичко на централното управление на българската просвета. Защото Министерството на просвещението има най-голям интерес (а и може да създаде необходимия контингент работници), да се хвърли светлина върху тази област. От това ще зависи, между другото, то да реорганизира училищата и да натъкми подходящ учителски персонал. (Лъже се онзи, който смята, че свидетелствата за завършено образование решават в това отношение всичко!)

От там трябва да почне работата, от училищата! Па да мине през цялата държавна машина, като я освободи от товара на ония жалки човекоподобия, които я задръстват със своите пороци и с неумението и нежеланието си да работят. И чак след това другото.

Прочее, докато българския народ не бъде основно проучен расово, дотогава ние ще се намираме в своята държавна праистория и в центъра на един растящ хаос. И дотогава не би могло да се предприеме нищо за полагане основите на една расова хигиена, която би разпространила тъй дълбоко в масите нужните познания, че половият подбор да добие реален смисъл, след което само ще може да се очаква едно подобрене на расата.

Умеем ли да организираме тая борба със засилващото се безсилие на народа ни, научи ли се в свой интерес всеки да различава расата на воловете и на свините си – и да му е тя скъпа, само тогава ще се появи едно такова душевно и телесно развитие, що тепърва ще доведе до свободата, която със силите на цялата нация от една страна твори изкуство, философия и наука, а от друга – държава.

Единствено тогава ще се обърнат в действителност ония мечти на Божидара в VIII песен на „Чеда на Балкана“, който засега могат да заслужат само като противоотрова на страшната приказка за „дяволската нива“ В песен III на поемата:

Твори нов мир Бог тука на Балкана!
 Човеците на три Той материка хвана
 И вихром на витло ги завъртя.
 На нов живот начало турят те,
 От тях Той нова раса ще омеси,
 Без някого да пита: „Ти от де си?“
 Ще съчетай ведно на Изток мъдростта
 На Запад с целесъобразността
 И ще да ги спои със сила Той по-друга:
 Със дивните светкавици на Юга!

Кирил Христов е един от най-цензурираните писатели от българските издания. Това, което се възприема като скандално и невъзможно за съчиненията на Вазов, Яворов, Величков, Петко Тодоров и Пенчо Славейков, при Кирил Христов е норма. По тази причина и досега няма пълно издание на произведенията му.

През октомври 1929 г. излиза най-патриотичната му творба *“От нация към раса”* (“Училищен преглед”, бр.8, октомври 1929).

„...Времето работи за Кирил Христовото наследство, но за това е необходимо и неговото преиздаване и преосмисляне. Само така ще добием пълна и вярна представа за мястото му в българската литература (а то е основополагащо - особено през 90-те години на 19 век, по време на войните от 1912 до 1918 г. и през 1940-1944 г.). Без предвзетост, пристрастие и непълни оценки, базирани на откъси, извадки и преразкази, дело на превъзносяни в миналото литературни капацитети. ...“ (**Борислав Гърдев**)